

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК НОВА ТЕХНОЛОГІЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ І КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Аветіков Д.С., Яценко І.В., Локес К.П., Ставицький С.О.

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»

Розглянуто дистанційне навчання, проаналізовано його переваги і недоліки. Обґрунтовується думка щодо доцільності та перспективності впровадження дистанційного навчання в системі підвищення кваліфікації лікарів.

The distance studying is an analogue of traditional studying, in which the contact between participants of educational process is mediated by any communication channels. There are positive and weak points in this system that can be corrected during distance learning introducing.

Ключові слова: дистанційне навчання, канали зв'язку, самостійна робота.

Вступ, Нині на різних рівнях освіти (середній, середній професійній, вищій) широко обговорюються питання впровадження дистанційного навчання.

Утім, найбільша кількість дискусій точиться навколо питання щодо доцільності впровадження дистанційного навчання в процес підготовки майбутніх фахівців у галузі охорони здоров'я. Найбільш гострими є два питання: 1) щодо необхідності використання дистанційних освітніх технологій під час підготовки лікарів; 2) як упровадження цих технологій відіб'ється на якості їх навчання.

Основна частина. Понад 100 років тому в багатьох європейських університетах почали проводити навчання за методом листування. Студент поштою отримував підручники і завдання, консультувався, ставив викладачеві запитання й отримував відповіді на них листами. З часом до пошти приєдналися телефон, телеграф, факс-зв'язок, аудіозаписи і відеофільми. При заочному навчанні особа, що навчається, значну частину часу готується Самостійно, без можливості проконсультуватися з викладачем, а викладач може консультувати студента і контролювати навчальний процес тільки під час сесій.

Слід зазначити, що в цих процесах навчання, які відбувалися в різний час, спостерігається певна схожість - схожість у каналі зв'язку між викладачем і студентом. Натомість порівняно з традиційним, «недистанційним» навчанням, за якого відбувається безпосередній контакт учителя й учня, які перебувають у одній аудиторії та бачать і чують один одного, при дистанційному навчанні змінився вид контакту, хоча і залишилося головне - можливість спілкуватися, щось обговорювати та сперечатися [2; 3].

Нині найбільш зручними для зв'язку викладача і студента є комп'ютерні мережі, а для надання навчально- методичних матеріалів - файли, розміщені в комп'ютерних мережах і на цифрових носіях (компакт-дисках). При цьому слід зазначити, що електронні бібліотеки (сховища мультимедійної інформації: звукових, графічних, відеофайлів), безумовно, є потужною підмогою в будь-якому навчанні, не лише дистанційному [4].

У сучасних умовах неабиякої актуальності набуває питання «Чи є необхідність використати дистанційні освітні технології в підготовці лікарів?». Аби дати відповідь на це питання, пропонуємо розглянути доцільність і перспективи дистанційного навчання в системі підвищення кваліфікації лікарів. Згідно з нормами лікар має не рідше одного разу за п'ять років підвищувати свою кваліфікацію. Очна система підвищення

кваліфікації передбачає відрив від виробництва і закінчення курсів підвищення кваліфікації в навчальному закладі післядипломної освіти, а отже, передусім ідеться про нераціональне використання часу. Якщо взяти до уваги те, що кожен із великої кількості всіх лікарів України підвищує кваліфікацію раз за п'ять років, а курс навчання триває один місяць, то легко уявити, яка кількість лікарів по країні відірвана від роботи для навчання. Упровадження ж дистанційних освітніх технологій в систему підвищення кваліфікації лікарів дозволить практикуючому фахівцеві вчитися на робочому місці, зробити навчання безперервним [1].

Не менш важливим моментом є і фінансовий аспект, адже при традиційному навчанні лікареві доводиться витратитися на транспорт, проживання, харчування тощо. Дистанційне навчання мінімізує витрати за цими статтями.

Утім, у дистанційному навчанні не все так добре, як може видатися на перший погляд, і головна проблема часто криється не в підвищенні кваліфікації, а в базовій підготовці майбутнього лікаря. Опоненти впровадження дистанційного навчання в медичних навчальних закладах дуже часто наводять таку тезу: «А чи можливо дистанційно навчити людину щось «робити руками»? Адже професія лікаря багато в чому полягає у виконанні різного роду операцій і маніпуляцій». Особливо це стосується лікарів-стоматологів.

У відповідь на це можна навести приклади, як готують льотчиків, екіпажі підводних човнів та інших спеціалістів. Перш ніж сісти за штурвал літака чи підводного човна, майбутні пілоти і підводники проходять великий курс теоретичної підготовки, відпрацьовують свої дії на тренажерах. Природно, формування в майбутнього лікаря практичних навичок вимагає традиційного очного контакту, але вся теоретична підготовка і вправи в ухваленні рішень можуть проходити в дистанційній формі. Для того, щоб правильно розподілити час навчання на дистанційну і традиційну «фази», потрібна ретельна переробка навчального плану.

Крім того, нині гостро відчувається дефіцит викладачів, які могли б розробляти дистанційні курси для студентів та лікарів і здійснювати дистанційне навчання. Зрозуміло, що для цього потрібна спеціальна підготовка не лише з технічних питань, а й з методичних: наприклад, розробник навчальної робочої програми мусить правильно визначити послідовність і співвідношення дистанційної та очної частин навчання.

На нашу думку, необхідно вести активну роботу щодо впровадження дистанційних освітніх технологій у навчальний процес, переробити навчальні плани, розробити дистанційні курси та навчальні програми. Для початку було б доцільно запровадити курс «Основи дистанційних освітніх технологій у вищій медичній освіті» [2].

Колектив кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії з пластичною та реконструктивною хірургією голови та шиї накопичив багатий досвід із упровадження різних видів дистанційних технологій у навчальний процес, розробив положення щодо використання дистанційного навчання у вищих медичних навчальних закладах України. Проведення курсу здійснюватиметься на базі дистанційних освітніх технологій (система управління навчаль- й, розміщена в Інтернет), що дозволить студентам, окрім вивчення теоретичного матеріалу, отримати досвід оти з реальними технічними засобами. Студенти мають можливість побачити систему очима тих, хто навча- а, зможуть попрацювати в ролі розробника і викладача.

Відомі вимоги до первинних знань і вмінь студента та матеріально-технічної бази. Студент мусить мати:

- навички роботи з ПК на рівні користувача;
- навички роботи в мережі Internet на рівні користувача;
- персональний комп'ютер із типовим програмним забезпеченням (засіб для роботи

з електронною поштою) і відключенням до мережі internet.

Висновки. Отже, по-перше, можна резюмувати, що дистанційне навчання - це аналог традиційного навчання (тобто взаємодії студента і викладача), при якому контакт між учасниками навчального процесу опосередкований іншими каналами зв'язку. По-друге, дистанційне навчання дозволить підтримувати знання лікарів на сучасному рівні та знизить вартість системи підвищення кваліфікації. По-третє, дистанційне навчання спрямоване на підтримання на високому рівні контролю якості засвоєних знань.

Список використаних джерел

1. Аветіков Д.С. Урахування професійних здібностей студента в процесі підготовки майбутніх хірургів-стоматологів і щелепно-лицевих хірургів / Д.С. Аветіков, І.В. Яценко, К.П. Локес // Основні напрямки удосконалення підготовки медичних кадрів у сучасних умовах : матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю. - Полтава, 2015. - С. 5-6.
2. Андреев А.А. Дистанционное обучение: сущность, технология, организация / А.А. Андреев, В.И. Солдаткин - М.: МЭСИ, 2000. -350 с.
3. Волов В.Т. Дистанционное образование: истоки, проблемы, перспективы / В.Т. Волов, Л.Б. Четыркова, Н.Ю. Волова. - Самара, 2000. - 343 с.
4. Полат Е.С. Дистанционное обучение / Е.С. Полат, М.В. Моисеева, А.Е. Петров. - М.: Владос, 2005. - 192 с.